

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi experimental research) แบบมีกลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one group pre-posttest randomized design) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของพยาบาลผู้ปฏิบัติงานและผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ พยาบาลประจำการและผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ มีรายละเอียดดังนี้

1. พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในเวรนอกเวลาราชการตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป ในโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ฯ ได้แก่ หน่วยฉุกเฉิน หน่วยสังเกตอาการ หน่วยกุมารเวชกรรม หน่วยซีซียู หน่วยไอซียูศัลยกรรม หน่วยไอซียูอายุรกรรม หน่วยไอซียูเด็กแรกเกิด หน่วยศัลยกรรมชายสามัญและพิเศษ หน่วยศัลยกรรมหญิงสามัญและพิเศษ หน่วยสูติ-นรีเวชสามัญและพิเศษ หน่วยอายุรกรรมชายและหญิงสามัญ หน่วยพิเศษตึกธนาคารทหารไทย หน่วยพิเศษตึกปัญญา ฉายาลักษณ์ชั้น 1 และชั้น 2 มีจำนวนทั้งหมด 90 คน
2. ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการที่ปฏิบัติงานติดต่อกันตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งหมด 16 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. พยาบาลประจำการ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 73 คน และคำนวณตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหอผู้ป่วย ดังตาราง 1 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย โดยวิธีการจับสลากแบบไม่แทนที่
2. ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย ด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่แทนที่

ตารางที่ 1 แสดงขนาดของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างของพยาบาลประจำการ จำแนกตามแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงาน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ฉุกเฉิน	7	6
สังเกตอาการ	3	3
กุมารเวชกรรม	4	3
ซีซียู	4	3
ไอซียูศัลยกรรม	4	3
ไอซียูอายุรกรรม	6	5
ไอซียูเด็กแรกเกิด	7	5
ศัลยกรรมชายสามัญ	6	5
ศัลยกรรมชายพิเศษ	5	4
ศัลยกรรมหญิงสามัญ	7	6
ศัลยกรรมหญิงพิเศษ	5	4
สูติ-นรีเวชกรรมสามัญ	6	4
สูติ-นรีเวชกรรมพิเศษ	3	3
อายุรกรรมชายสามัญ	6	5
อายุรกรรมหญิงสามัญ	6	5
พิเศษกุมารเวชกรรม	5	4
พิเศษอายุรกรรม	4	3
พิเศษประกันสังคม	3	3
รวมทั้งหมด	90	73

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลVERNนอกเวลาราชการ โดยมีขั้นตอนในการสร้างรูปแบบดังนี้

1.1 จัดประชุมผู้ตรวจการพยาบาลVERNนอกเวลาราชการทั้งหมด สำนักรวบรวมความคิดเห็น โดยการสัมภาษณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์ และกระบวนการนิเทศทางการพยาบาล เพื่อวางแผนจัดอบรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการนิเทศทางการพยาบาล

1.2 เตรียมความพร้อมของผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการก่อนการสร้างรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลร่วมกันโดย

1.2.1 จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการ (วันที่ 15 มกราคม 2546) ใช้เวลาอบรม 1 วัน (กำหนดการอบรม ดังเอกสารในภาคผนวก) การอบรมครั้งนี้มี 3 กิจกรรมที่สำคัญ คือ การเสริมความรู้เกี่ยวกับการนิเทศทางการพยาบาลแก่ผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการ, ผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการประเมินผลการนิเทศงานในปัจจุบัน และ ผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการร่วมกันกำหนดรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล

1.3 ผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการร่วมกันสร้าง รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล โดยผู้วิจัยได้ร่างรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา และดัดแปลงจากงานวิจัยของ นาวาโท อุไรวรรณ ต่อประดิษฐ์ (2538), งานวิจัยของอัมพร เนียมกุลรักษ์ (2539) และงานวิจัยของมธุกร บุญธรรมเจริญ (2541) ซึ่งรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลมีเนื้อหา รายละเอียดดังนี้

1.3.1 หลักการและวัตถุประสงค์การนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการ

1.3.2 คุณสมบัติและหน้าที่ของผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการ

1.3.3 กระบวนการนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการนิเทศ, การดำเนินการนิเทศ (ประกอบด้วย 4 กิจกรรมสำคัญ คือ การตรวจเยี่ยมทางการพยาบาล, การสอนและการให้คำแนะนำ, การให้คำปรึกษา และการแก้ไขปัญหา) การประเมินการนิเทศ และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

ผู้วิจัยนำเสนอให้ผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการพิจารณาปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลจนได้รูปแบบที่ทุกคนพึงพอใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ และนำรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลที่ได้เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อวิพากษ์รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล ผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการนำรูปแบบมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปทดลองใช้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชุด

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการประกอบด้วย 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลประจำการประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ได้รับการนิเทศงานจากผู้ตรวจการพยาบาลverenอกเวลาราชการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการที่ใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับกิจกรรมที่ผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการปฏิบัติ 4 กิจกรรม ได้แก่ การเยี่ยมตรวจทางการพยาบาล การสอนและการให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษา และการแก้ไขปัญหา โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	คะแนน
พึงพอใจมากที่สุด	5
พึงพอใจมาก	4
พึงพอใจปานกลาง	3
พึงพอใจน้อย	2
พึงพอใจน้อยที่สุด	1

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการที่ใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล โดยคิดจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 1.49	ความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการ อยู่ในระดับต่ำมาก
1.50 – 2.49	ความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการ อยู่ในระดับต่ำ
2.50 – 3.49	ความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการ อยู่ในระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	ความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการ อยู่ในระดับมาก
4.50 – 5.00	ความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับอายุ ตำแหน่งปัจจุบัน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์เข้ารับการอบรม การบริหารการพยาบาลและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับกระบวนการนิเทศทางการพยาบาล ได้แก่ การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผลและการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการพยาบาล โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	คะแนน
พึงพอใจมากที่สุด	5
พึงพอใจมาก	4
พึงพอใจปานกลาง	3
พึงพอใจน้อย	2
พึงพอใจน้อยที่สุด	1

มีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล โดยคิดจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.00-1.49	ความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลอยู่ในระดับต่ำมาก
1.50-2.49	ความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลอยู่ในระดับต่ำ
2.50-3.49	ความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง
3.50-4.49	ความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลอยู่ในระดับสูง
4.50-5.00	ความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลอยู่ในระดับสูงสุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการ และความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการได้รับการนิเทศงานโดยผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการที่ใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลนำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปหาความเที่ยงของเครื่องมือ

การหาความเที่ยงของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล และแบบสอบถามความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการที่ใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลไปหาความเที่ยง โดยนำไปทดสอบกับผู้ตรวจการพยาบาลVERNOKเวลาราชการจำนวน 25 คนและพยาบาลประจำการจำนวน 40 คน โรงพยาบาลสิงห์บุรี นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .98 และ .97 ตามลำดับ

ผู้วิจัยนำเสนอค่าความเที่ยงในตาราง 2 เพื่อเปรียบเทียบค่าความเที่ยงที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถใช้กลุ่มตัวอย่างในการหาค่าความเที่ยงที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าความเที่ยงของเครื่องมือระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือ	โรงพยาบาลสิงห์บุรี	โรงพยาบาลธรรมศาสตร์
1. ความพึงพอใจของพยาบาล ประจำการต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจ การพยาบาลVERNOKเวลาราชการ	.97	.95
2. ความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาล ต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทาง การพยาบาล	.98	.96

การดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและขอความร่วมมือจากบุคลากรทางการแพทย์ในการทำวิจัยครั้งนี้
2. ทำเอกสารชี้แจงแก่บุคลากรในกลุ่มงานการพยาบาล เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินการวิจัย
3. แจกแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ ที่ดำเนินงานในปัจจุบันแก่พยาบาลประจำการกลุ่มตัวอย่าง ก่อนทำการทดลอง (วันที่ 24 มกราคม 2546) และเก็บแบบสอบถามทั้งหมดคืนได้ครบทุกฉบับใน 1 สัปดาห์
4. แจกแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลที่ใช้ในปัจจุบันแก่ผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการกลุ่มตัวอย่าง ก่อนทำการทดลอง (วันที่ 24 มกราคม 2546) และเก็บแบบสอบถามทั้งหมดคืนได้ครบทุกฉบับใน 1 สัปดาห์
5. ดำเนินการให้ผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ นำรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลไปทดลองปฏิบัติเป็นเวลา 2 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 24 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 24 มีนาคม 2546)
6. ผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการขึ้นปฏิบัติงานคนละ 1-2 ครั้งต่อเดือน โดยนำรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลไปปฏิบัติทุกครั้งที่ปฏิบัติงาน และผู้วิจัยให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติ
7. หลังทดลองครบ (วันที่ 24 มีนาคม 2546) ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลโดยใช้เครื่องมือชุดที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ดังนี้
 - 7.1 แจกแบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ ที่ใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล ใช้เวลา 1 สัปดาห์ ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดกลับคืนครบทุกฉบับ
 - 7.2 แจกแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลใช้เวลา 1 สัปดาห์ ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดกลับคืน
 - 7.3 แจกผลการประเมินความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ ต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ ที่ใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล และผลการประเมิน

ความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ ต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล ให้ทุกหน่วยงานในกลุ่มงานการพยาบาล ได้รับทราบ เพื่อจะได้ทราบว่ารูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลที่พัฒนาขึ้นมาครั้งนี้สามารถใช้นิเทศงานการพยาบาลได้อย่างครอบคลุมครบถ้วนและสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด ผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสะดวกและทำให้การนิเทศงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่ ตลอดจนทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากพยาบาลประจำการ และผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลที่พัฒนาขึ้นมาในครั้งนี้ อันจะเป็นประโยชน์ที่จะนำไปปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ
2. ความพึงพอใจของพยาบาลประจำการต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ ที่ใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลและความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ ต่อการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ ต่อการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล และเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (t-dependent)
4. วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา